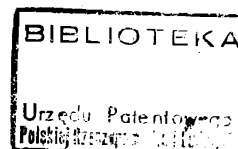

Warszawa, 18 kwietnia 1933 r.

B 63h 9/08

URZĄD PATENTOWY

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

OPIS PATENTOWY

Nr 17903.

Kl. 65 a⁵ 5.

Ks. Wojciech Orzech
(Tarnów, Polska).

Stały, sprężysty żagiel.

Zgłoszono 30 grudnia 1931 r.

Udzielono 30 stycznia 1933 r.

Przedmiotem wynalazku jest żagiel nowego typu osadzony na maszcie zupełnie różnym od dotychczasowo używanych, niemal wolny od lin, zasadniczo łukowato zgięty, wykazujący w porównaniu ze zwykłym żaglem cenne zalety. Żagiel ten służyć może do wszelkiej lokomocji: przy łodziach, sankach, łyżwach, rowerach oraz innych pojazdach kołowych w zastosowaniu do napędu siłą wiatru lub prądu wodnego.

Żagiel według wynalazku, zastosowany do wiatru, przytwierdzony jest do górnego końca krótkiego masztu m (fig. 1) trzonem t zapomocą silnego sworznia s . W trzonie t osadzone są nieruchomo odpowiednio długie pręty p lub rurki ze

sprężystego materiału (jesion, buk, stal lub inne podobne), grubsze u nasady, zwężające się równomiernie jedną stroną ku wolnym końcom, ułożone przy pomocy listewki l nakszałt wachlarza lub wydłużonego prostokąta.

Szkielet z prętów pokryty jest pojedynczą warstwą płótna lub innego gładkiego materiału. Na tem pokryciu naszyte są długie paski z tego samego materiału, tworzące z warstwą pierwszą pochewki a , obejmujące poszczególne pręty szkieletu.

Maszt m ustawiony jest w odpowiednich łożyskach l i l_1 pionowo tak, by zapomocą dźwigni d można go było wraz z przytwierdzonym doń żaglem zwracać w dowolnym kierunku. U końca dźwigni d

umocowana jest linka *i*, zapomocą której żagiel nastawiany jest na działanie wiatru lub zwalniany podobnie, jak przy zwyczajnych żaglach.

Liczba i wielkość żagli może być dowolna, zależnie od wymiarów łodzi, sanek czy innych podobnych pojazdów.

Działanie żagla według niniejszego wynalazku jest następujące. Wiatr, uderzając na mniej więcej prostopadle nastawioną płaszczyznę żagla, wygina ją słabiej lub silniej, w miarę swej siły (fig. 2). Naciskane cząstki powietrza ześlizgują się ku wolnym końcom żagla, oddając swą energję prętom żagla, a przezeń łodzi, czy też innemu przyrządowi. Parcie żagla przenosi się na dźwignię *d* i linkę *i* umocowaną do łodzi. Jeśli są dwa lub więcej żagli, natenczas dźwignia *d* znajduje się przy ostatnim (tylnym) żaglu nie po stronie żagla, lecz od strony przeciwnej.

Przy żaglu według niniejszego wynalazku w zastosowaniu do wody przymocowana jest do drążka *t* (fig. 3 i 4), opatrzonego zastawką *z*, wydłużona płytką *P* z jesionu, innego sprężystego drzewa lub metalu, grubsza u nasady, ku wolnemu końcowi coraz cieńsza. Płytką ta spełnia to samo zadanie w płynącej wodzie, co wyżej opisany żagiel na wietrze. Żagiel taki dla wody może mieć zastosowanie przy promach i łodziach na uwięzi, przewożących za pośrednictwem lin i bloku ludzi i rzeczy na drugi brzeg rzeki. Przewoźnik, po odbiciu od brzegu, bierze do rąk wolny koniec drążka *t*, opiera go poziomo zastawką o odpowiedni kolec, wbity pionowo w górny brzeg promu (łodzi), i wpuszcza w rzekę drugi koniec opatrzonej sprężystą płytką. Prąd wody, uderzając o płytkę, wygina ją łukowato (fig. 4 linja przerywana), przyczem wywiera na nią silny nacisk,

udzielający się łodzi i pchający ją ku drugiemu brzegowi wpoprzek rzeki. Chcąc płynąć zpowrotem, należy przełożyć przyrząd na przeciwny bok promu i postąpić, jak poprzednio. Zaletą tego rodzaju urządzenia jest, że wskutek stałego zwrócenia promu przodem ku prądowi lina podlega mniejszemu niebezpieczeństwu zerwania. Dzięki urządzeniu według niniejszego wynalazku można zastąpić kosztowną, wpoprzek całej rzeki wiszącą linę — kotwicą (z betonu lub kamienia), rzuconą na stałe w koryto rzeki, trzymającą prom (łódź) na uwięzi lekką, odpowiednio długą liną przy tem samem, jak wyżej, działaniu opisanego urządzenia.

Zastrzeżenia patentowe.

1. Żagiel o płótnie rozpiętem na elastycznych prętach z drzewa lub rurkach metalowych, znamieny tem, że pręty te lub rurki są grubsze u nasady, zwężając się ku końcom, i osadzone są nieruchomo w niskim słupku, służącym za maszt.

2. Żagiel według zastrz. 1, znamieny tem, że pola płaszczyzny żaglowej między poszczególnymi żebrami stanowią odpowiednio przykrojone pasy z celuloиду, wszyte w płócienne pochewki, kryjące pręty.

3. Przyrząd na wzór żagla według zastrz. 1 dla wykorzystania prądu wody, znamieny tem, że w miejsce sprężystych żeber i płótna posiada płytkę z elastycznego materiału, przymocowaną do odpowiedniego drążka, wyginającą się łukowato pod dział

